

พระมาลัย คือ อัครสาวกของพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ที่ชอบไปโปรดสัตว์ในนรกเพื่อแสดงธรรม

ให้กับ สัตว์นรกที่โดนกรรมของตัวเอง ส่วนการจำวัดของพระมาลัยนั้น ท่านจำอยู่ในวัดหนึ่งในเมืองกบินทร์

ในสมัยพระพุทธเจ้าท่านานเรื่องพระมาลัยนี้ มีปรากฏในพระคัมภีร์ปรมัตถโชติกา ฎีกามาลย์ เทวสูตร พระอรรถกถาจารย์

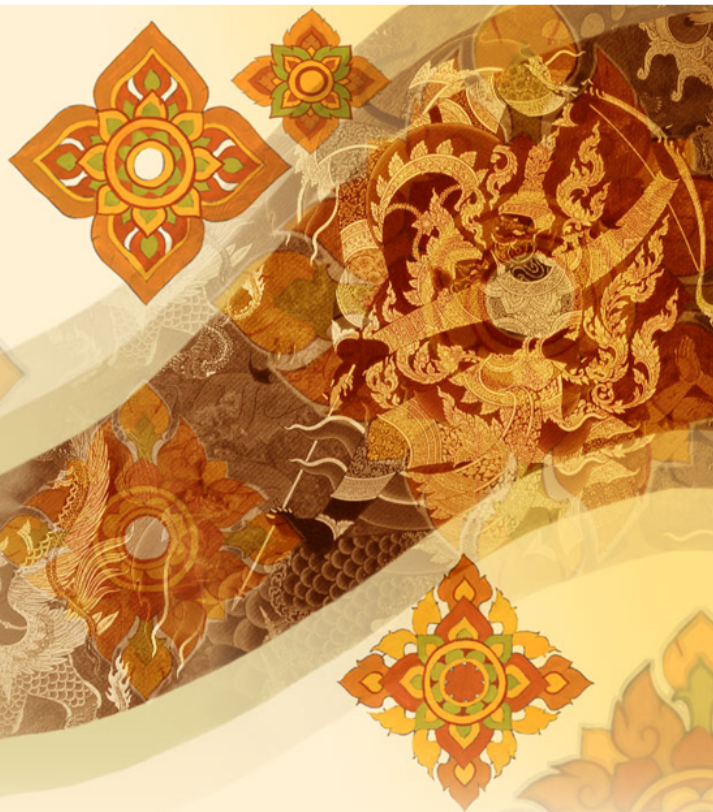
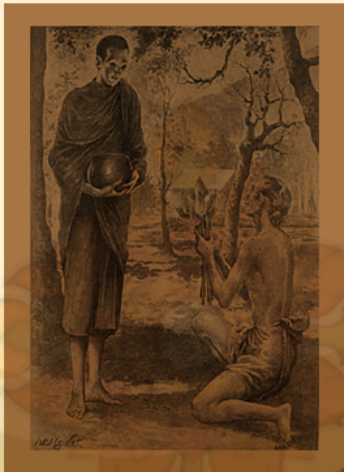
ผู้จรรณาคัมภีร์ปรมัตถโชติกา ได้แสดงเจตจำนงแห่งการประพันธ์ไว้ดังนี้

1. ต้องการบูชาคุณพระรัตนตรัย
2. เกิดจากความมีเมตตาต่อปวงสรรพสัตว์ ผู้ไม่อาจบรรลุนิพพานอันเป็นแดนเกษมสำราญปราศจากทุกข์ทั้งปวง จึงได้คิดแต่งนิทานเรื่อง 'พระมาลัย' ขึ้นเพื่อเป็นคติ อันจะยังประโยชน์สุขให้แก่สาธุชนทั้งหลาย

วินิจฉัย คำศัพท์ 'มาลัยเทวเถร'

เหตุที่พระเทวเถรเจ้าผู้เป็นต้นเรื่องพระมาลัยได้ชื่อว่า 'พระมาลัย' นั้น เพราะท่านเดินทางไปยังเกาะมาลัยอยู่เสมอ เกาะมาลัยมีไม้จันทร์แดง ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า 'เกาะมาลัย' นอกจากในเกาะมาลัยจะอุดมไปด้วยไม้จันทร์แดง ซึ่งมีมากเป็นที่สุดแล้วยังอุดมพันธุ์ไม้อื่นๆ ยังความร่มรื่นสวยงามให้เกิดแก่เกาะนั้น พระมาลัยเถรเจ้าไป เกาะมาลัยนั้นเนื่อง ๆ จึงปรากฏชื่อว่า 'พระมาลัย' ตามชื่อเกาะ ที่กล่าวเรียกท่านว่า 'เทวะ' นั้น เพราะเหตุที่ท่านเป็นพระผู้บริสุทธิ์ หมดจด ปราศจากกิเลสทั้งปวง หรืออีกนัยหนึ่งคือ ท่านเป็นพระอรหันต์นั่นเอง จึงเป็นที่เรียกขานว่า เทวะ

อันคำว่า เทวะ หรือ เทพ นั้นมี 3 ประการ คือ

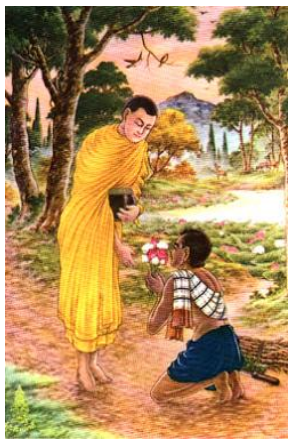
1. สมมุติเทพ ได้แก่ ผู้เป็นเทพโดยสมมติ ได้แก่ พระราชา มหากษัตริย์ต่างๆ ที่ปกครองบ้านเมือง
2. อุปัตติเทพ ได้แก่ เทวบุตร เทวธิดาทั้งหลาย ที่สถิตในสวรรค์เทวโลก ซึ่งอุบัติขึ้นเอง
3. วิสุทธิเทพ ได้แก่ พระอริยบุคคลที่หมดกิเลส หรือพระอรหันต์

พระมาลัยเทวเถร เปรียบได้ว่าเป็นวิสุทธิเทพ ในข้อที่ 3 นั้นเอง

พระมาลัยเทวเถรเจ้าเสด็จจาริกไปโปรดสัตว์นรก.....เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพานไปแล้วนั้น ครั้งนั้นพระรัตนตรัยได้มีความเจริญรุ่งเรืองในลังกาทวีป ยังมีพระเถระปรากฏนามว่า 'พระมาลัยเทวเถร' เกียรติคุณขจรขยายไปทั่วทั้งเกาะลังกาว่า เป็นพระผู้อุดมด้วยอิทธิฤทธิ์และญาณวิเศษ มีความแตกฉานในพระไตรปิฎก ที่บุญญาภานุภาพมาก มีญาณวิเศษมาก มีเกียรติคุณมาก เลื่องลือไปทั่วทุกสารทิศ เป็นองค์พระอรหันต์ซีดมาสพ ลี้นาสวะกิเลสทรงหลุดควัดร สันโดษในสัลเลขธรรม มกน้อยในจิตปัจจุบัน บารมีส่องสว่างในโลกประดุจดวงพระจันทร์วันเพ็ญ พระมาลัยอาศัยบ้านกัมโพชคาม เป็นที่โคจรคามบิณฑบาตและอาศัยอยู่ในโรหณชนบทท่านเป็นผู้มีอุปการคุณแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายเป็นอันมาก โดยท่านจะเข้าถ้ำนานสมาบัติ แล้วแสดงอิทธิฤทธิ์ซ้ำแรกพื้นปฐพีไปโปรดสัตว์นรกเสมอ ๆ พร้อมทั้งนำเอาข่าวสารของสัตว์นรกเหล่านั้นมาบอกแก่ญาติมิตรให้ทำบุญกุศล แล้วอุทิศส่วนกุศลนั้นไปให้แก่อนุโมทนาจากส่วนบุญที่ญาติอุทิศส่งมาให้แล้ว ก็จะสามารถปลดปล่อยสัตว์ในอบายภูมิทั้งหลาย ให้ไปบังเกิดในสุคติภูมิ คุณแก่สัตว์ทั้งหลายอนเอนกอนันต์ เช่นเดียวกับพระมหากุณาคูณต่อสัตว์นรกทั้งปวง

สัตว์นรกผู้เป็นญาติมิตรของตน เมื่อสัตว์นรกเหล่านั้นได้รับพ้นไปจากขุมนรก ได้ไปผุดไปเกิด พระมาลัยเทวเถรเจ้าได้ช่วยเช่นสวรรค์เทวโลกเป็นอันมากนับว่าพระมาลัยเถรเจ้าเป็นผู้มีอุปการคุณแก่สัตว์นรก อัครสาวกเบื้องซ้ายพระศรีศากยมุนีพระพุทธเจ้า มีมหา

พระมหาโมคคัลลานะเถระเจ้า เมื่อยังไม่ปรินิพพาน ท่านมักจะลงไปสู่แดนนรกแล้วแสดงพระสัทธรรมเทศนา โปรดสัตว์นรกให้พ้นทุกข์เวทนา พระมาลัยเถระเจ้าก็ปฏิบัติดุจเดียวกัน พระโมคคัลลานะเถระเจ้ายังไพนรกให้ดับไป บันดาลให้อาหราน้ำฝนให้ตกลงมาสัตว์ทั้งหลาย ก็เย็นเสีรีระกาย ได้รับความสบายกาย และยังโลหะกุมภีอันเคี้ยวสัตว์อยู่นั้นให้แตกเป็นชิ้นเล็กน้อย

และยังไม่มีผู้มีนามทั้งหลายให้พินาศ ยังภูเขาไฟอันบดสัตว์นั้นให้แตกกระจัดกระจาย สัตว์ทั้งหลายได้รับความสุขสบาย ฉนฺได พระมาลัยเถรเจ้าก็
แสดงอานุภาพเช่นเดียวกันฉนนันพระมหาโมคคัลลานะเถรเจ้า กระทำอิทธิฤทธิ์ย้งนำในกระทะทองแดงที่เดือยพล่านให้กลับกลายเป็นหว่ายเย็น
เป็นรสน้ำผึ้ง ให้สัตว์นรกทั้งหลายได้ดื่มกินเป็นสุข ฉนฺไดพระมาลัยเถรเจ้าก็ฉนนัน
กล่าวได้ว่า ทั้งพระมหาโมคคัลลานะเถรเจ้าและพระมาลัยเทวเถรเจ้า เป็นที่พึ่งแก่เหล่าสัตว์นรกผู้ตกทุกข์ได้ยากอยู่ในแดนอเวจี

ที่มา สมุดภาพพระมหาเวสสันดร ฉบับจิตรกรรมภาพไทย

การสวดพระมาลัย-อภิธรรม เมื่อเดิมสวดในวันแต่งงานประเพณีแต่งงานแต่เดิม ไม่ส่งตัวเจ้าสาวในวันแต่ง แต่จะรอจนกว่าจะถึง "ฤกษ์วันเรียงหมอน" ระหว่างนอนเฝ้าหอ พ่อแม่ฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะช่วยกันจัดหาบัณฑิตผู้รอบรู้ฝ่ายละ 2 คนมาสวด "พระมาลัยสูตร" ให้ฟังจนถึงเวลายามหนึ่ง การสวดเป็นทำนองลำนำต่างๆ โศดครวญโหยหวนอย่างที่นิยมกันว่า "ไพเราะน่าฟัง" หนังสือพระมาลัยเล่มนี้เป็นเล่มสมุดไทย ใหญ่ยาวเกือบ 2 คอก เขียนคำบาลีอภิธรรมย่อ บรรจุไว้ในหีบลายรดน้ำงดงาม เรียกว่า "หีบพระอภิธรรม" ปัจจุบัน-หีบอภิธรรมที่ใช้สวดศพถือเป็นอวมงคลด้วยซ้ำ ถ้ามีผู้นำหีบนี้ไปในบ้านใคร ก็ถือว่าบ้านนั้นมีคนตายสวดในชนบทแถบภาคกลาง "คฤหัสถ์" เป็นผู้สวดพระมาลัยจำนวน 4-8 คนการสวดใช้ทำนองลำนำ มีบทเพลงต่างๆ โศดครวญอย่างไพเราะ เช่น ทำนองนกขุนทอง, พัดชา, ม้าย่อง, เขมรปากท่อ, ทองย่อน, มอญแปลงและลมพัดชายเขาน่าสนใจคือระหว่างสวด ผู้สวดจะถือตาลปัตรคอยกระทุ้งจังหวะไปด้วย ทำให้การสวดพระมาลัยมีบรรยากาศสนุกสนานมาก

พระมาลัยในเชิงนิกายมหายาน

พระกษิติครรภ์มหาโพธิสัตว์ (อ่านว่า /พระ-กะ-ลี-ติ-คัน-พะ-มะ-หา-โพ-ทิ-สัตว์/, สันสกฤต: क्षितिगर्भ; Kṣitigarbha; กษิติครุภ) เป็นนามของพระโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นที่นับถือเป็นหลักอยู่ในศาสนาพุทธมหายานในแถบเอเชียตะวันออก มักแสดงไว้ด้วยรูปลักษณะของพระภิกษุมหายาน นามของพระโพธิสัตว์องค์นี้อาจแปลได้ว่า "ขุมทรัพย์แห่งแผ่นดิน" ("Earth Treasury"), คลังแห่งแผ่นดิน ("Earth Store"), "บ่อเกิดแห่งแผ่นดิน" ("Earth Matrix"), หรือ "ครรภ์แห่งแผ่นดิน" ("Earth Womb") พระกษิติครรภ์มหาโพธิสัตว์เป็นที่รู้จักจากปณิธานของพระองค์ซึ่งมุ่งรับผิดชอบการส่งสอนสรรพสัตว์ที่อยู่ในกามภูมิทั้งหก ระหว่างสมัยของศาสนาพุทธเจ้าจนถึงการมาตรัสรู้ของพระศรีอริยเมตไตรย

และมหาปณิธานสำคัญในการช่วยสัตว์โลกให้พ้นจากนรกทั้งหมด หากนรกยังไม่ว่างจากสัตว์นรก ก็จะไม่ขอบรรลุปุทธภูมิ ด้วยเหตุดังกล่าวพระองค์จึงถือว่าเป็นพระโพธิสัตว์แห่งสัตว์นรกทั้งปวง เช่นเดียวกับการเป็นผู้คุ้มครองเด็กทั้งหลาย และเทพอุปถัมภ์ของเด็กที่เสียชีวิตและทารกที่ตายจากการแท้งในวัฒนธรรมญี่ปุ่น รูปลักษณะของพระโพธิสัตว์องค์นี้ ปกติมักทำเป็นรูปพระภิกษุมหายาน มีรัศมีเปล่งรอบพระเศียรซึ่งปลงพระเกศาแล้ว หัตถ์หนึ่งทรงจับไม้เท้าซึ่งใช้เปิดประตูนรก อีกหัตถ์หนึ่งทรงถือแก้วจินดามณี (แก้วสารพัดนึก) เพื่อประทานแสงสว่างท่ามกลางมืด

อีกตำนานหนึ่งกล่าวว่า พระกษิติครรภ์มหาโพธิสัตว์ได้ปรากฏตัวขึ้นในประเทศจีนสมัยโบราณ และเลือกโพธิมณฑะ (ที่ตรัสรู้) ที่ภูเขาจิวหัวซัน ซึ่งเป็นหนึ่งในสี่ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ทางพุทธศาสนาในประเทศจีน ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันออก รัชกาลพระเจ้าฮั่นหมิงตี้ ศาสนาพุทธซึ่งกำลังรุ่งเรือง และจะเจริญอย่างถึงที่สุดโดยในสมัยราชวงศ์ถัง ได้แพร่หลายไปสู่ดินแดนเกาหลี ในยุคนั้นพระสงฆ์และบัณฑิตทั้งปวงจากเกาหลีจะศึกษาพุทธศาสนาโดยการเดินทางไปศึกษาที่จีนเป็นหลัก หนึ่งในจำนวนผู้แสวงบุญเหล่านั้นเป็นอดีตราชกุมารแห่งซินลือก๊ก (อาณาจักรซิลลา) ผู้มีนามว่า "กิมเคียวกัก" (ฮันจา: 金喬覺 อ่านเป็นภาษาจีนกลางได้ว่า "Jin Qiaoju") ซึ่งได้ผนวชเป็นภิกษุในฉายา "จีจาง" (เป็นการออกเสียงอย่างเกาหลีของคำว่า "ตี้จาง") [3] วันประสูติของท่านคือวันที่ 30 เดือนเจ็ดจีน ซึ่งต่อมาได้ถือเป็นวันสำหรับการสมโภชพระกษิติครรภ์มหาโพธิสัตว์ รูปนัยของพระภิกษุจีจางนั้นชอบความสงบและการบำเพ็ญสมาธิ จึงได้ออกเดินทางแสวงหาสถานที่สงบวิเวกตามป่าเขา จนกระทั่งมาถึงภูเขาจิวหัวซันในเขตมณฑลอันฮุยในปัจจุบัน ท่านจึงถือเอาปากถ้ำแห่งหนึ่งใกล้ที่ราบกลางหุบเขานั้นเป็นที่พำนักและบำเพ็ญสมณธรรมตามตำนานกล่าวว่า วันหนึ่งพระจีจางถูกงูกัดที่เท้าขณะที่บำเพ็ญสมาธิอยู่ แต่ท่านก็ยังนั่งนิ่งอยู่กับที่จนกระทั่งงูนั้นจากไป ครู่ต่อมามีหญิงคนหนึ่งปรากฏกายขึ้นและได้ถวายยาถอนพิษแก่พระภิกษุของคัมภีร์

และบันดาลน้ำพุขึ้นถวายแทนตัวลูกของนางซึ่งได้กระทำสิ่งไม่สมควรต่อท่าน
ก่อนจะหายลับไป อีกไม่กี่ปีต่อมา บัณฑิตคนหนึ่งพร้อมด้วยมิตรสหาย
และครอบครัวได้เดินทางมาเยือนเขาจิวหัวซัน จึงได้พบกับพระภิกษุจีจาง
ซึ่งปราศจากอาหารในบาตรและมีผมยาวเนื่องจากไม่ได้โกน คณะของบัณฑิตนั้น
จึงร่วมมือกับหมิ่นกงซึ่งเป็นคหบดีเจ้าของที่ดินในแถบนั้น สร้างวัดขึ้นถวาย
แก่ท่าน เมื่อหมิ่นกงแจ้งความประสงค์จะถวายที่ดินตามแต่ท่านต้องการ
พระจีจางจึงกล่าวว่าต้องการที่ดินเพียงเท่าผืนผ้ากาสาฬพัศตร์

และได้โยนผ้ากาสาฬพัศตร์นั้นขึ้นฟ้า ร่มเงาผ้าของผ้าทั้งผืนแผ่ปกคลุมทั่วภูเขาทั้งลูก

หมิ่นกงจึงได้ถวายภูเขาทั้งลูกด้วยความศรัทธา และปวารณาตัวเป็นอุปัฏฐากของพระจีจางนับตั้งแต่นั้น ต่อมาบุตรชาย

คนหนึ่ง ของหมิ่นกงซึ่งศรัทธาท่านมากเช่นกันได้ขอบวชชื่อว่า "พระเต้าหมิง" พระจีจางจำพรรษาอยู่ที่วัดเขาจิ้งหัวชันจนกระทั่งอายุได้ 99 ปี ท่านจึงเรียกภิกษุทุกรูปมาชุมนุมเพื่ออำลา และได้นั่งบำเพ็ญสมาธิอย่างสงบจนกระทั่งละสังขารในที่สุด สามปีให้หลังจากการละสังขาร สุสานของท่านได้ถูกเปิดออกและพบว่าร่างกายของท่านไม่เน่าเปื่อย คนทั้งหลายจึงเกิดความศรัทธาว่าท่านเป็นชาติหนึ่งของพระกษิติธรรมมหาโพธิสัตว์นับแต่นั้นเป็นต้นมา สรีระของพระจีจางที่ไม่เน่าเปื่อยยังคงถูกเก็บรักษาไว้อย่างดีอยู่ที่วัดซึ่งท่านได้สร้างไว้บนเจ้าจิ้งหัวชันจนถึงทุกวันนี้

ในศาสนาพุทธฝ่ายเถรวาท มีเรื่องราวที่คล้ายคลึงและเทียบกันได้กับตำนานของพระกษิติธรรมมหาโพธิสัตว์คือเรื่องพระมาลัย ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยและประเทศลาว เนื้อหาของเรื่องนี้กล่าวถึงพระมาลัยซึ่งเป็นพระอรหันต์ชาวลังกา สำเร็จฤทธิ์อภิญญาญาณต่างๆ จากการบำเพ็ญสมาธิ และได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้สืบทอดความเป็นเลิศทางฤทธิ์ต่อจากพระมหาโมคคัลลานะ ผู้เป็นอัครสาวกฝ่ายซ้าย ตำนานเล่าว่าท่านได้อาศัยฤทธิ์เดชของท่านท่องไปยังนรกเพื่อเทศนาโปรดสัตว์นรกทั้งปวงให้บรรเทาจากทุกข์เวทนา และได้รับรู้ถึงมูลเหตุและผลกรรมที่ต้องมาเสวยทุกข์เวทนาในนรกขุมต่างๆ ของสัตว์นรกเหล่านั้น นอกจากนี้ท่านยังได้ขึ้นไปยังสวรรค์เพื่อดูหาเจดีย์พระจุฬามณีและสนทนากับเหล่าเทวดาถึงเหตุและผลแห่งบุญที่ตนได้กระทำ ก่อนจะนำสิ่งที่ได้พบเห็นทั้งหมดมาประกาศให้ชาวโลกรับรู้และตั้งใจบำเพ็ญความดีสืบต่อไป

อ้างอิง วิกีพีเดีย